

[Jefsen Christensen.]

Baggrund ogsaa af visse Udtalelser, der er faldet i det andet høje Ting under Behandlingen af det foreliggende Lovforslag, vil jeg gerne sige, at jeg tror at vide, at man har talt ud fra lidt forkerte Forudsætninger om denne Lovs Tilblivelse, om dens Baggrund og om dens nuværende Virkninger.

Det, der var Baggrunden for Lovens Tilblivelse, var jo i Virkeligheden de kaotiske Tilstande, der fandtes paa det økonomiske Omraade i de sønderjyske Landsdele i 1920. Der var stærkt reducerede Besætninger, der var stærkt reducerede Varelagre, der var stærkt reducerede Fiskeredskeber, og der var, saaledes som vi har talt om det gennem mange, mange Aar, stærk Tilbagegang med Hensyn til Jordens Behandling med Kunstgødning; men det, der voldte den store Vanskelighed, var dette, at man skulde have alt, hvad man vilde bruge til Igangsaetelse, hvad enten det var inden for det ene Erhverv eller det var inden for det andet Erhverv, nordfra og betale det i Kroner eller pr. Krongredit længe før Kronemøntens Indførelse i de sønderjyske Landsdele. Ganske vist gik det paa det Tidspunkt med Hensyn til Prioritetsgælden og megen tysk Markgæld saadan, at nogle slap heldigt fra Betalingen, idet de lod Gælden staa, indtil Marken omtrent blev værdiløs; andre indlod sig imidlertid paa Transaktioner og fik afviklet til en Kurs af 50—60, ja, helt op til 70 pCt., hvorved de fik en Krongæld allerede i 1918—19, som de maatte lade staa som en meget dyr Bankgæld til ind i 20erne, hvor de fik Krongreditforænsningsslaan til en Kurs af 70, op til 73—74—75. Før de saa sig for, sad de saa med en lige saa stor Krongæld, som de tidligere havde haft Markgæld, og derefter skulde de have 2den Prioritetsforholdet ordnet, uden at der var mindste Mulighed for at ordne det ved Hjælp af Indskud i de hjemlige Pengeinstitutioner. Der var ingen Kroneindskud i de sønderjyske Banker, der var ingen Kroneindskud i de sønderjyske Sparekasser, der var ingen praktisk Mulighed for ad den Vej at faa Sagen ordnet ved Hjælp af hjemlig opsparet Kapital, saaledes som vi i høj Grad havde det forud for 1920. Man maa ikke glemme, at ved Markens Fald forsvandt der 230 Mill. Mark opsparet Kapital som den sønderjyske Befolknings egen Finansieringskapital til Erhvervslivet, og dermed var vi henvist til Laanemuligheder udefra.

Det første, der skete til Afhjælpning af denne Kapitalmangel til Finansiering af det sønderjyske Erhvervsliv, var Nedsættelsen af den saakaldte Realkreditkommission, der

i 1926 gjorde Indstilling om Indlaan i de sønderjyske Sparekasser af saakaldte Realkreditmidler fra Apotekerfonden og fra Pengeinstitutioner herhjemme, men under Statens Kaution. Det næste der skete, da dette viste sig ganske utilstrækkeligt, var Oprettelsen af den sønderjyske Hypoteklaanefond paa 20 Mill. Kr. Hypoteklaanefondens Laantagere hæftede solidarisk, men Staten garanterede for Tab, som ikke maatte kunne dækkes gennem det solidariske Ansvar. Man oprettede desuden eller videreførte Oprettelsen af Laanekassen for Sønderjylland med et Indskud fra Staten paa 15 Mill. Kr. Disse Penge udlaantes mod meget yderlig Sikkerhed, dels i Landbrugserhvervet, dels i andre Erhverv, og ikke mindst til Fiskere, handlende og Haandværkere, med meget ringe Sikkerhed for den danske Stat.

Saa fik vi de økonomiske Vanskeligheder i 30erne, Landbrugskrisen, der begyndte med Tryk udefra og senere blev fortsat. Den kunde være afhjulpet — det skal jeg ikke komme nærmere ind paa —, men affødte et saadant Resultat, at man maatte spørge: inden for hvilken Gældsgrænse er det muligt for Erhvervene at bære Rentebyrden og Afdragsbyrden i fuldt Omfang? En Undersøgelse heraf førte til, at Undersøgelsesudvalget indstillede, at man for de Laan, der laa inden for 100 pCt., forlangte, at Laantagerne skulde forrente og afdrage fuldt ud de 85 pCt.; det Beløb, der laa mellem 85 og 100 pCt., skulde de forrente med 3 pCt. og afdrage nogenlunde normalt, medens de Beløb, der laa ud over de 100 pCt., blev givet helt fri for Renter paa Betingelse af, at de paagældende Laantagere ydede Afdrag, som Rentelempelsesudvalget skønnede de vilde være i Stand til at yde. Hvad førte dette med sig? Det førte med sig, at paa et Tidspunkt, da private Laangivere, Pengeinstitutioner og Kautionister tabte Penge i Massevis, i Millionvis — jeg har selv været med til at tabe mange Penge paa Kaution i de Tider —, opretholdt man Statens Fordringer paa de paagældende Skyldnere mod at give dem en Rentelempelse. Staten var enten Kautionist eller Laangiver for Hovedparten af den Laanemasse, der her er Tale om. For at jævnføre Realkreditlaanene, der altsaa i Virkeligheden var statsgaranterede Indlaansmidler i de sønderjyske Sparekasser, med Laan paa samme Prioritetsomraade af Sparekassens egne Midler, gav man ogsaa her et Rentetilskud, ikke alene til Realkreditlaan, som Staten kautionerede for, men ogsaa til Sparekassens øvrige Udlaan, der laa inden for den samme Laanegrænse. Jeg vover at paastaa,